

- (ग) अमी + ईशा
(घ) हरे + अत्र
(ङ) मृग + अंक
(च) सीमा + अन्तः
(छ) वधूक्तिः
(ज) महारण्यः
(झ) गुरूपदेशः
(ञ) कपीशः

No. of Printed Pages : 04

Roll No.

32292

B.Sc. EXAMINATION, 2025

(Fourth Semester)

(Re-appear Only)

SANSKRIT

(Compulsory) for B.Sc.

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 40

Before answering the question-paper, candidates must ensure that they have been supplied with correct and complete question-paper. No complaint, in this regard will be entertained after the examination.

नोट : निर्देशानुसार सभी प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।

1. निम्नलिखित प्रश्नों के संक्षिप्त उत्तर दीजिए—

4×2=8

(क) 'दण्ड' शब्द का अर्थ लिखिए ।

(ख) 'हितोपदेश' का क्या अर्थ है ?

(ग) 'अच्' सन्धि का क्या अर्थ है ?

(घ) सन्धि कीजिए— देव + आलयः ।

2. निम्नलिखित में से किन्हीं दो श्लोकों के सरलार्थ कीजिए— $2 \times 4 = 8$

(क) धनात् कुलं प्रभवति धनात् धर्मः प्रवर्धते ।

नाधनस्यास्त्ययं लोको न परः पुरुषोत्तम ॥

(ख) दण्डः शास्ति प्रजाः सर्वा दण्डं प्रवाभिरक्षति ।

दण्डः सुप्तेषु जागर्ति दण्डं धर्मं विदुर्बुधाः ॥

(ग) विहाय कामान यः सर्वान्पुमांश्चरति निस्पृहः ।

निर्ममो निरहंकारः सशान्तिमधिगच्छति ॥

3. निम्नलिखित में से किन्हीं दो गद्यांशों का सरलार्थ कीजिए— $2 \times 4 = 8$

(क) ततो निर्भरनिद्रासुखिना पथि भ्रमणपरिश्रान्तेन पान्थेन मुखव्यादीनं कृतम् । अथ परसुखमसहिष्णुः स्वभावदौर्जन्येन सः काकस्तस्य मुखे पुरीषोत्सर्गं कृत्वचा पलायितः । ततो यावदसौ पान्थ उत्थायोर्ध्वं निरीक्षते तावतेनाऽवलोकितः हंसः काण्डेन हतो व्यापादितः ।

(ख) पुरा दैत्यौ सहोदरौ सुन्दोपसुन्दनामानौ महता कायक्लेशेन त्रैलोक्य राज्य कामनया चिरात चन्द्र शेखरमाराधितवन्तौ ततस्तयोर्भगवान् परितुष्टः सन 'वरं वरयतम्' इत्युवाच ।

(ग) अथ सूचीमुखो नाम पक्षी तेषां तं वृथायासमवलोक्यप्रोवाच 'भोः सर्वे मूर्खा यूयम् । नैते वह्निकणाः गुञ्जाफलानि एतानि तत्किं वृथा श्रमेण नैतस्माच्छी रक्षा भविष्यति । तदन्विष्यतां कश्चिन्तिर्वातो वनप्रदेशे गुहा गिरिकन्दरं वा ।

4. निम्नलिखित में से किन्हीं दो धातुओं के रूप लिखिए— $2 \times 4 = 8$

(क) अस् + लट्लकार

(ख) दृश् + लृटलकार

(ग) कृ + लट्लकार

(घ) स्पृश् + लट्लकार

5. निम्नलिखित में से किन्हीं चार की सन्धि अथवा विच्छेद कीजिए— $4 \times 2 = 8$

(क) तव + अपि

(ख) श्री + ईशः